

จะสอนอะไรในชั่วโมงการฟัง

วิภา จันทนาโกเมษ

บทนำ

เป็นที่สังเกตได้ว่าการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น ทักษะการฟังเป็นทักษะที่ไม่ค่อยจะมีการสอนกันอย่างจริงจัง ๆ จัง ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับทักษะอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการพูด การอ่าน หรือการเขียน ทั้งนี้เพราะมักเข้าใจกันผิด ๆ ว่าใคร ๆ ก็รู้จักฟังหรือฟังเป็นกันทั้งนั้น ความคิดดังกล่าวอาจจะเป็นความคิดที่ถูกต้องเมื่อพูดถึงการเรียนภาษาแรก เด็กเล็ก ๆ สามารถฟังภาษาแรกของตนและเข้าใจสิ่งที่ได้ยินโดยไม่ต้องมีพ่อแม่หรือใครสอนหรืออธิบายให้ฟัง แต่ในการเรียนภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนจำนวนมากประสบปัญหาในการฟัง เพราะนอกจากผู้เรียนจะไม่คุ้นเคยกับลักษณะของเสียง (phonetic features) หรือภาษาพูดในภาษาต่างประเทศที่เรียนแล้ว ผู้เรียนยังไม่รู้ด้วยว่า ในการฟังนั้นควรจะฟังอะไร หรือควรจะฟังอย่างไร และจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องฟังให้เข้าใจทุกคำ ปัญหาเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ผู้เรียนจะมีความสามารถในการฟังภาษาของตน แต่ผู้เรียนมักจะไม่สามารถนำทักษะที่ใช้ในการฟังภาษาของตนนั้นไปใช้ในการฟังภาษาต่างประเทศ หรือบางครั้งผู้เรียนก็ไม่ได้ตระหนักด้วยว่าจะต้องใช้ทักษะอะไรบ้างในการฟัง

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะกล่าวถึงทักษะที่ใช้ในการฟังที่เรียกว่า “enabling skills” โดยจะพิจารณาถึงหัวข้อสำคัญสามประการในการฟัง คือ โดยทั่วไปเราฟังอะไร ฟังทำไม และในแง่ของการเรียนการสอนผู้สอนควรจะสอนอะไรในชั่วโมงการฟัง

เราฟังอะไร

ถ้าจะถามคนหลายๆ คนว่า เขาฟังอะไรกันบ้าง ก็คงได้คำตอบมากมายแล้วแต่ว่าแต่ละคนนั้น มีความสนใจที่จะฟังอะไร ซึ่งอาจรวบรวมได้กว้าง ๆ ดังนี้คือ

- ฟังข่าว
- ฟังเพลง
- ฟังโฆษณา
- ฟังประกาศ
- ฟังสัมภาษณ์
- ฟังละครหรือนวนิยาย
- ฟังบทสนทนา
- ฟังเรื่องเล่า
- ฟังโทรศัพท์

ทั้งนี้ *Jane Willis (1981 : 134)* กล่าวว่า ในการฟังผู้ฟังมักจะต้องการฟังเพื่อให้ได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อไปนี้คือ

- ข้อมูลกว้าง ๆ หรือสาระสำคัญ (general information-main points)
- ข้อมูลเฉพาะบางประการ (specific information-particular items)
- ทศนคติและความคิดเห็นของบุคคล (people's attitudes and opinions) ลำดับเหตุการณ์ (sequence of events)
- คำศัพท์ เช่น คำที่แสดงเสียงและการเคลื่อนไหว (lexical items-words expressing noise/movement)

- โครงสร้าง ซึ่งรวมถึงการใช้และความหมาย (structural items- their use and meaning)
- การใช้ภาษาเพื่อแสดงจุดประสงค์ต่าง ๆ (functional items-their form and use) ความสนใจในวัฒนธรรม (cultural interest)

เราฟังทำไม

ดังที่กล่าวแล้วว่า เราอาจจะเลือกฟังรายการต่างๆ ได้มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการฟังข่าว การฟังเพลง หรือแม้แต่ฟังบทสนทนาหรือบทสัมภาษณ์ แต่เหตุผลสำคัญที่จะทำให้เราแต่ละคนเลือกฟังรายการที่แตกต่างกัน เพราะเรามีความสนใจ (interest) ต่างกัน เราคงสังเกตเห็นได้ในช่วงเวลาเดียวกันคนบางคนอาจสนใจจะฟังข่าว แต่ก็ยังมีอีกหลายๆ คนที่สนใจจะฟังบทสัมภาษณ์มากกว่า หรือไม่ก็ต้องการจะฟังเพลงมากกว่า หรือแม้กระทั่งเราเองในบางเวลาเมื่อเรามีความสนใจอยากรู้ความเป็นไปรอบตัวเราก็จะฟังข่าว การฟังเพราะความสนใจนี้รวมถึงการฟังเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือการพักผ่อนหย่อนใจด้วย

แต่บางครั้งเราอาจจะไม่ได้เลือกฟังรายการเพราะความสนใจ แต่เพราะคิดว่ารายการนั้นอาจจะมีสาระประโยชน์ (usefulness) ที่เราจะได้รับ เช่น การฟังประกาศต่างๆ ในสถานีรถโดยสาร หรือรถไฟเมื่อเรากำลังจะเดินทาง เราคงไม่ได้ฟังประกาศเหล่านั้นเพราะเรามีความสนใจ แต่ที่เราฟังก็เพื่อเราจะได้ว่า เราจะต้องไปรอรถไฟที่ชานชาลาใด และต้องขึ้นรถไฟขบวนที่เท่าไร เป็นต้น เราจำเป็นต้องฟังเพราะถ้าไม่ฟังเราก็อาจจะพลาดการเดินทางได้

อย่างไรก็ตามเราจะพบว่าบ่อย ๆ ครั้งการที่เราฟังสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นไม่ใช่เป็นเพราะเรามีความสนใจแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นเพราะเรารู้ว่าสิ่งนั้นจะให้สาระประโยชน์กับเราด้วย หรือสิ่งที่จะให้สาระประโยชน์นั้นอาจจะเป็นสิ่งที่เราสนใจด้วยในขณะเดียวกัน

เราใช้ทักษะหรือความรู้อะไรบ้างในการฟัง

ในการฟัง ผู้ฟังจะต้องใช้ทักษะความรู้ และสิ่งต่างๆ หลายประการเพื่อช่วยให้เข้าใจสิ่งที่ได้ยินได้ฟังได้ดีขึ้น และด้วยเหตุที่ตามปกติเรามักจะเข้าใจสิ่งที่ฟัง

ได้ดี และในขณะที่หลายๆ คนอาจจะอ่านหนังสือไม่ออกหรือเขียนไม่เป็น แต่ก็ไม่เคยมีใครฟังไม่เป็น เราจึงมักไม่ค่อยได้คำนึงว่ามีขบวนการอะไรบ้างเกิดขึ้นในสมองในขณะที่เรากำลังฟัง และเราใช้ทักษะและความรู้อะไรบ้างเพื่อช่วยในการเข้าใจ ดังนั้นเมื่อพูดถึงการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจึงเป็นที่น่าเสียดายว่า คนทั่วไปมักจะมองข้ามความสำคัญในการสร้างและฝึกหัดทักษะเหล่านี้ในผู้เรียนในวิชาการฟัง ทั้งๆ ที่ทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจสิ่งที่ฟังได้ดีขึ้น ดังที่ Jane Willis (1981 : 135) กล่าวว่า "Listening is receptive rather than productive, but it is an equally important skill. Students need to learn how to listen, ... It is possible to break "listening" down into smaller skills, enabling skills-the mastery of these skills enables students to listen with more understanding. Some elements of these skills can be taught, e.g. discourse markers; others, e.g. predicting what people will say, guessing at new words, must be practised under the teacher's supervision." ทักษะและสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้ฟังสามารถฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพมีดังนี้

1. ทักษะในการคาดการณ์ล่วงหน้า (Predictive skills)

โดยมากผู้ฟังมักจะสามารถเดาได้ว่า ผู้พูดที่พูดค้างอยู่กำลังจะพูดอะไรต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสิ่งที่ผู้พูดพูดค้างอยู่เป็นสำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพยต่างๆ เช่นในภาษาอังกฤษถ้าผู้พูดพูดค้างไว้ที่ "No smoke ..." ผู้ฟังเดาได้ว่าสิ่งที่ผู้พูดจะพูดต่อไปคือ "... without a fire" และ "Many hands ..." ก็จะต้องต่อว่า "... make light work" (Penny Ur, 1984 : 139) หรือเมื่อผู้ฟังได้ยินคำเชื่อมต่างๆ (conjunctions) ผู้ฟังรู้ว่าเนื้อความต่อไปจะเป็นอะไร เพราะคำเชื่อมจะแสดงความสัมพันธ์ของเนื้อความในประโยคหน้าและประโยคหลังในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่นเมื่อได้ยินคำว่า "because" ผู้ฟังจะต้องรู้ว่าผู้พูดกำลังจะกล่าวถึงสาเหตุหรือเหตุผล หรือเมื่อได้ยินคำว่า "however" แสดงว่าผู้พูดจะแสดงข้อขัดแย้งหรือข้อ

โต้แย้งกับข้อความที่นำมาก่อน นอกจากนี้บางครั้งผู้พูดก็อาจจะกล่าวนำว่ากำลังจะพูดถึงอะไรต่อไป เป็นต้น เมื่อผู้พูดพูดว่า “The question is .....” ข้อความที่จะตามมาจะต้องเป็นข้อสงสัยหรือคำถาม หรือ “The reasons are ...” แสดงว่าผู้พูดกำลังจะชี้แจงเหตุผล เป็นต้น

ทักษะการคาดการณ์ล่วงหน้านี้รวมถึงการที่ผู้ฟังจะคาดการณ์อย่างคร่าว ๆ ว่าตนกำลังจะได้ฟังเรื่องอะไร หรือบทสนทนาจะเกี่ยวกับอะไร โดยอาจจะคาดการณ์ได้จากหัวข้อเรื่อง รูปภาพ ตาราง และความรู้ทั่วไปที่ผู้ฟังมีอยู่ (general knowledge or knowledge of the world) Jeremy Harmer (1983 : 144) กล่าวว่า ขบวนการในการที่จะเข้าใจสิ่งที่ฟังก็คือ ขบวนการที่จะดูว่าเนื้อหาของสิ่งที่ฟังเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้หรือไม่ และผู้ฟังอาจจะเปลี่ยนแปลงการคาดการณ์ได้ เมื่อได้ฟังต่อไปหรือเมื่อได้ข้อมูลเพิ่มเติม “The efficient listener predicts what he is going to hear and the process of understanding the text is the process of seeing how the content of the text matches up to these predictions ... As he continues to listen, however, his predictions will change as he receives more information from the text.”

2. ความสามารถในการที่จะเลือกฟัง (Extracting specific information)

ในฐานะผู้ฟัง ผู้ฟังรู้ว่าตนต้องการฟังอะไร และจะฟังเพื่ออะไร ผู้ฟังจะไม่ฟังรายการทุกรายการที่ได้ยิน แต่จะเลือกฟังเฉพาะรายการที่สนใจ และในรายการนั้น ผู้ฟังก็จะไม่ฟังทุกสิ่งทุกอย่าง แต่จะฟังเฉพาะสิ่งที่ตนอยากรู้อยากฟังเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ

3. ทักษะในการจับใจความสำคัญ (Getting the general picture)

ความแตกต่างที่สำคัญประการหนึ่งของภาษาพูดที่ต่างจากภาษาเขียนก็คือ ภาษาจะเต็มไปด้วยคำที่เราเรียกว่า hesitation markers เช่น -er, -mm, -erm หรือ filler phrases เช่นคำว่า well, you know, I mean หรือ false start ซึ่งเป็นการแก้ไขคำพูดหรือข้อความที่ได้พูดไปแล้ว ซึ่งคำเหล่านี้เป็นคำที่ไม่มี

ความหมายอะไร จะทำหน้าที่เป็นเพียงตัวเชื่อมโยงคำพูดหรือการสนทนาเท่านั้น

ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการสนทนาจึงคือ เรามักจะพบว่าผู้พูดพูดนอกเรื่อง เล่ารายละเอียดมากเกินไป หรือบางทีก็พูดวกวนไปมา

เพราะฉะนั้นในการฟังผู้ฟังจะพยายามจับใจความสำคัญของสิ่งที่ฟัง และไม่สนใจที่จะฟังคำที่ไม่มีความหมาย ข้อความที่ผู้พูดพูดผิด หรือรายละเอียดที่ไม่สำคัญ

4. ความสามารถในการเดาความหมายของศัพท์ที่ไม่รู้จัก (Deducing meaning from context)

ในภาษาหนึ่ง ๆ มีคำอยู่มากมายหลายร้อยหลายพันคำ แม้แต่เจ้าของภาษาก็ไม่ได้เข้าใจความหมายของคำทุกคำที่ได้ยิน แต่ผู้ฟังจะรู้จักเดาความหมายของศัพท์ที่ไม่รู้จักได้อย่างมีหลักการ โดยสรุปความหมายโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ทางไวยากรณ์, ความหมายของรากศัพท์รวมทั้งความหมายของอุปสรรค (prefix) และอากม (suffix) และโดยอาศัยเนื้อความข้างเคียง

5. ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา (Contextual knowledge)

โดยทั่วไปผู้ฟังมักจะรู้ว่าผู้พูดหรือคู่สนทนาของตนคือใคร เป็นผู้ชายหรือผู้หญิง อายุประมาณเท่าใด มีตำแหน่งหน้าที่การงานอะไร รวมทั้งยังมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของการสนทนานั้นด้วยว่าเกิดขึ้นที่ใด และเป็นการสนทนาที่เป็นกันเอง (informal) หรือเป็นทางการ (formal) ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ฟังมีความเข้าใจสิ่งที่ฟังได้ดีขึ้น เพราะอาจถือได้ว่าความรู้เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการคาดการณ์ล่วงหน้า

6. สื่อทางตาที่จะช่วยในการฟัง (Visual help)

ในการฟัง ผู้ฟังมีสื่อทางตาหลายชนิดที่จะช่วยเสริมสร้างให้มีความเข้าใจในเนื้อหาที่ฟังหรือการสนทนาได้ดีขึ้น สื่อทางตาที่ช่วยในการฟังนั้นนอกจากรูปภาพ, ภาพถ่าย, ภาพนิ่ง (slide), แผนที่ และแผนภูมิแล้ว Bob Burbidge (1986 : 7) ยังรวมหมายถึงสีหน้า ท่าทาง และอากัปกริยาอื่นๆ ด้วย “We can see the people who are speaking-their faces, their expressions, their gestures ...”

ดังนั้นหากเจ้าของภาษาในฐานะผู้ฟังยังต้องอาศัยทักษะ ความรู้ และสื่อต่างๆ ช่วยในการฟังเพื่อให้สามารถเข้าใจบทสนทนาได้ดีขึ้น ผู้สอนจึงควรที่จะช่วยฝึกสร้างทักษะต่าง ๆ ในผู้เรียนรวมทั้งควรจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความรู้และสื่อต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนภาษาต่างประเทศด้วย ผู้สอนไม่ควรจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ควบคุมการเปิด-ปิดเครื่องบันทึกเสียงและปล่อยให้ผู้เรียนนั่งฟังอย่างเลื่อนลอยโดยไม่รู้ว่าควรจะเริ่มต้นฟังอะไร และจะได้ฟังอย่างไร ถึงแม้ว่าผู้เรียนอาจจะมีโอกาสได้ฟังเสียงภาษาอังกฤษเป็นเวลา 2-3 ชั่วโมงในหนึ่งสัปดาห์ การฟังนั้นก็จะเป็นการฟังที่ไร้ประโยชน์ถ้าผู้ฟังไม่เข้าใจว่าผู้พูดพูดอะไร โดยเฉพาะเมื่อผู้ฟังไม่ได้มีโอกาสร่วมนั่งอยู่ในการสนทนาจริงๆ เพราะจะทำให้ไม่สามารถเดาสิ่งที่ฟังได้ด้วย เป็นการเสียเวลาที่จะอยู่ในชั้นเรียนทั้งผู้เรียนและผู้สอน เช่นนี้ผู้สอนควรจะสอนอะไรให้กับผู้เรียนในวิชาการฟังบ้าง

1. ผู้สอนควรจะเน้นให้ผู้เรียนเห็นว่า ผู้เรียนสามารถที่จะเดาสิ่งที่ผู้พูดพูดค้างอยู่ได้ ถ้าผู้ฟังรู้จักจะสังเกตว่าคำพูดที่ค้างอยู่นั้นเป็นส่วนหนึ่งของสุภาหิต

และคำฟังเพยหรือไม่ หรือมีคำเชื่อมอะไรบ้างหรือไม่ หรือผู้พูดได้พูดนำถึงสิ่งใดบ้างหรือไม่

นอกจากนี้ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนสามารถที่จะใช้ทักษะการคาดการณ์ล่วงหน้าในการฟัง โดยจัดให้มีแบบฝึกหัดนำเข้าสู่บทเรียน ซึ่ง Bob Burbidge (1986 : 7) เรียกแบบฝึกหัดดังกล่าวว่า “pre-listening activities” หรือที่ Jeremy Harmer (1983 : 144) จัดว่าอยู่ใน “lead-in stage” แบบฝึกหัดนี้หรือขั้นตอนนี้จะเตรียมผู้เรียนก่อนที่ผู้เรียนจะได้ฟังบทเรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเตรียมตัวและรู้ว่าสิ่งที่จะได้ฟังนั้นมีขอบเขตกว้าง ๆ อย่างไร หรืออย่างน้อยก็ทำให้รู้ว่ากำลังจะได้ฟังเรื่องเกี่ยวกับอะไร ทั้งยังเป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่จะได้ฟังด้วย

ตัวอย่างแบบฝึกหัดนำเข้าสู่บทเรียน เรื่อง Eskimos (Jeremy Harmer, 1983 : 178)

หลังจากที่ผู้สอนบอกหัวข้อที่ผู้เรียนจะได้ฟังต่อไปแล้ว ก็จะซักถามผู้เรียนถึงข้อมูลตามตารางข้างล่างดังนี้

Things you know	Things you are not sure of	Things you would like to know

แล้วใส่ข้อมูลให้ผู้เรียนตอบลงในตาราง แล้วจึงให้ผู้เรียนฟังเทป ซึ่งก็หมายความว่าก่อนที่จะฟังเทป ผู้เรียนมีความคิดกว้างๆ ถึงสิ่งที่จะได้ฟังแล้ว หลังจากที่ได้ฟังจบแล้ว ผู้สอนก็จะให้ผู้เรียนกลับไปดูข้อมูลในตารางอีกครั้งหนึ่ง และตามดูว่าบทเรียนที่ฟังได้ให้ข้อมูลเดียวกันกับสิ่งที่ผู้เรียนรู้อยู่แล้วหรือไม่ และได้บอกถึงสิ่งที่ผู้เรียนยังไม่รู้แน่หรือสิ่งที่ผู้เรียนต้องการรู้หรือไม่ หรือเป็นข้อมูลที่ขัดแย้งกับสิ่งที่ผู้เรียนเคยรู้มาก่อน เป็นต้น

หรือผู้สอนอาจจะใช้วิธีตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง que ผู้เรียนจะได้ฟังต่อไป เช่นคำถามในส่วนที่เป็น “Before you listen” จากหนังสือ Interlink 1 : A Course in Integrating Skills in English (1986 : 14)

Before You Listen

1. What is the name of this famous monument?
2. Where is it located?
3. Do you know when it was built and why?
4. How would you describe it to someone who has never seen it?
5. Why do you think it was built in this shape?

Listening

Listen to the tour guide and complete the chart.

(1) Name:		
Origin of name:		
(2) Approximate date of construction:		
(3) Description:		
(4) Dimensions	Height:	Length:
	Height of nose:	Length of mouth:
(5) Areas damaged:		
(6) Causes of damage:		
(7) Steps taken to protect the monument:		

2. ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเลือกที่จะฟังเพื่อค้นหาคำตอบใดคำตอบหนึ่งโดยไม่ต้องสนใจที่จะฟังเนื้อความอื่นๆ ที่ไม่ใช่คำตอบ โดยผู้สอนจะต้องบอกจุดประสงค์ของการฟัง (reason for listening) แต่ทุกครั้งให้ผู้เรียนรู้ก่อนที่จะเปิดเทปให้ผู้เรียนฟัง หลังจากนั้นจึงให้ผู้เรียนฟังเทปเพื่อหาคำตอบตามที่ต้องการ แบบฝึกหัดอาจจะอยู่ในรูปกาเกบาทสิ่งที่ได้ยินจากรายการที่ให้ (checking off things one hears on a list), หาที่ตั้ง

ของสถานที่บางแห่งบนแผนที่ (locating something on a map) หรือจับคู่ภาพกับสิ่งที่ได้ยิน (matching pictures with what is heard) เป็นต้น (Bob Burbidge, 1986 : 7)

ตัวอย่างแบบฝึกหัดที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการที่เลือกฟังเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ (Jeremy Harmer, 1983 : 182-183)

Athletes

In this example students listen to a lengthy conversation but are only asked to extract a relatively small amount of information from what they hear.

The teacher might start the lead-in by getting the students to discuss some well-known athletes. He might ask the students to speculate about the kind of training such athletes do.

The teacher then asks the students to study the following chart :

Listening

A reporter is talking to some athletes about their training programmes. Listen and complete the chart.

	Bo Lundquist Swedish cyclist	Anne Cole British swimmer	Bob Maley American long- distance runner
Gets up at			
Starts training at			
Finishes training at			
Spare time activities			

When the students are clear about what they have to do they hear the conversation on tape.

3. ฝึกให้ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟัง โดยเน้นให้ผู้เรียนสังเกตลักษณะที่ต่างกัันระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักอยู่เสมอในขณะที่ฟังบทเรียนว่า ส่วนใดที่เป็นภาษาพูดที่จะต้องฟังข้ามไปไม่ว่าจะเป็น hesitation markers, filler phrases, false start หรือการพูดวกวน, พูดนอกเรื่องหรือรายละเอียดปลีกย่อยอื่นๆ ซึ่งเป็นส่วนที่ไม่มีความสำคัญต่อเนื้อหาของสิ่งที่ฟัง แบบฝึกหัดที่ดีที่จะนำมาใช้ในการฝึกความสามารถของผู้เรียนในประเด็นนี้อาจจะเป็นบทสนทนาหรือการพูด

ที่มีลักษณะเป็นธรรมชาติ (authentic)¹

ตัวอย่างแบบฝึกหัดที่จะช่วยสร้างความสามารถในการจับใจความสำคัญของสิ่งที่ฟังจากคำสัมภาษณ์เรื่อง "The bus service" (Jeremy Harmer, 1983 : 190)

¹ "Authentic texts (either written or spoken) are those which are designed for native speakers : they are real texts designed not for language students, but for the speakers of the language in question. Any English newspaper is composed of what we would call authentic English, and so is an English radio programme" (Jeremy Harmer, 1983 : 146)

In the following example students listen to conversations in order to get a general idea of what the main points are. Once again, the ability to 'get the general picture' from a piece of authentic spoken rather than written English is often more difficult and is a vital skill.

The bus service

In this example students are told that three people are going to give their opinions about the local bus service. The students' task is to get a general idea of what these people think and of whether they are users of the service. This is what the students hear:

Interviewer: First of all I asked Bob Giddens 'What do you think of the bus service?'

Bob Giddens: My personal view on that is I come to work in my car because the bus service is so lousy. If they improved the bus service where¹ I could get home erm in the times I think reasonable I would use then use² the bus service, but until then, no way.³ . . . But um yes I definitely think it can be improved by adding other routes to the town because they all spread into the town centre using the t-town centre as the . . . centre point, which⁴ I think they could do more by having some ring-buses going round the outskirts of the town, because um . . . if you want to get from one side of town to the other you've got to go to the town centre, change your bus and then go on⁵ to another bus to wherever you want to go; so if they had some ring-buses you could get on and go right round the outskirts of the town.

Interviewer: Mrs Smith lives in the same town and she said:

Brenda Smith: I mean I think the bus service is appalling. Luckily for me I don't use it that often⁶ unless I have to go shopping.

Interviewer: What . . . how could the bus service be improved?

Brenda Smith: Well they . . . they could turn up . . . for one thing. I mean you look at a timetable and you think oh well five minutes to wait and it turns out to be an hour, which is not very nice when you are in a hurry.

Interviewer: Then I asked Pam Campbell, 'How often do you use the bus service?'

Pam Campbell: Well, fortunately, I don't have to use the bus service too often because a girl who works in my office gives me a lift into work, but I must admit when I do . . . use it I-I curse it very often. I have waited at times up to fifty minutes at the station for a bus that goes in my direction and then I have to t-walk some fifteen minutes at the end of it and I think there should be some way of warning people when a bus is *not* going to arrive and certainly much more frequent bus services.

When they have listened to the tape they fill in this chart.

Complete the form with a ✓ for 'Yes' and a X for 'No'.

	 Bob Giddens	 Brenda Smith	 Pam Campbell
Approves of the bus service			
Usually travels to work by bus			

4. ผู้เรียนให้มีความสามารถที่จะใช้เนื้อความข้างเคียง (context) ช่วยในการเดาความหมายของคำหรือข้อความที่ผู้เรียนไม่รู้จัก ไม่ว่าจะเป็นการใช้เนื้อความที่นำมาก่อนหรือเนื้อความที่ตามหลังคำ ๆ นั้นมาก็ได้ ทั้งนี้รวมถึงการใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่อยู่ใกล้เคียงกับคำหรือข้อความนั้นด้วย

ตัวอย่างแบบฝึกหัดที่จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักใช้เนื้อความข้างเคียงจากหนังสือ *The Practice of English Language Teaching* ของ Jeremy Harmer (1983 : 196)

LANGUAGE IN CONTEXT

Listen and decide what the following words phrases mean.

- a) ‘... they use it as a pretext to get rid of him.’
- b) ‘I’ll lay odds that ...’
- c) ‘... you’re running away with yourself a little bit...’
- d) ‘You’re living in cloud-cuckoo land.’
- e) ‘... a bit of a thorn in the management’s side.’

(ดูต้นฉบับบทสนทนาในภาคผนวกท้ายบทความนี้หมายเลข 1)

5. ช่วยผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับบทสนทนาหรือเนื้อหาที่จะได้ฟังว่าเป็นบทสนทนายาวหรือเป็นการพูดของใคร และสนทนากันที่ใด โดยผู้สอนอาจจะใช้รูปภาพหรือให้ผู้เรียนช่วยกันคิดและถกเถียงกันถึงประเด็นเหล่านี้ รวมทั้งฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะสังเกตความรู้สึก อารมณ์ ความคิด และทัศนคติของผู้พูดด้วย เพื่อเป็นการเตรียมผู้เรียนให้รู้ถึงลักษณะของภาษาที่จะได้ยินต่อไปนั้นเป็นภาษาที่แสดงถึงความเป็นตนเองหรือค่อนข้างจะเป็นทางการ และเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจผู้พูดดีขึ้นซึ่งก็หมายความว่าจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ

เรื่องที่ฟังได้ดีขึ้นด้วย Susan Sheering (1987 : 127) กล่าวว่า “if we provide full background information concerning key contextual features, particularly as regards “speakers”, this will enable learners to build up their own set of “working stereotypes’ relating to the foreign culture, which will increase the efficiency of their predictive ability.”

ตัวอย่างแบบฝึกหัดที่จะช่วยฝึกความสามารถดังกล่าวในผู้เรียนของ Jeremy Harmer (1983 : 196)

Listen again and say which of the following statements are true and which are false. You should justify your answers by referring to what the speakers actually say.

- a) Paul Barnes bluntly disagrees with the reason David Kennedy gives for Terry Wilkins’ dismissal.
- b) When David Kennedy says that Wilkins was dismissed because he always put the Union members’ complaints to the management, Jill Mortimer reacts quite strongly.
- c) Sally Green tentatively disagrees with David Kennedy’s argument that the management were looking for an excuse to dismiss Terry Wilkins.
- d) Paul Barnes argues strongly that the management has the right to dismiss someone who has broken and agreed rule.
- e) David Kennedy tentatively agrees that the management were too hasty.
- f) Both Jill Mortimer and Paul Barnes bluntly disagree with David Kennedy’s analysis of the reasons for Terry Wilkins’ dismissal.
- g) Jill Mortimer tentatively argues that the Union should make representations to the management and start negotiations.

(ใช้บทสนทนาเดียวกันกับข้อ 4 ข้างต้น)

6. จัดหาอุปกรณ์หรือสื่อทางตาที่จะช่วยในการฟังของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพ, ภาพนิ่ง, ตาราง, แผนที่, แผนภูมิ หรือแผ่นใส มากกว่าจะเป็นการใช้เครื่องเล่นเทปแต่เพียงอย่างเดียว Susan Sheering (1987 : 127) กล่าวว่า “Visual support, in the form of pictures, graphs, diagrams, maps, etc., is vitally important in a listening course based on audio-tapes where learners are deprived of the visual element normally present in any spoken interaction. Visuals can help learners by supplying cultural information and by enabling them to predict more accurately (a picture of the speaker really is “worth a thousand words”). Visuals can also provide support during listening by reinforcing the aural message or, as part of a listening task, by focusing learners’ attention on the important parts of the message and training them to listen for specific information.”

สรุป

เราอาจจะสรุปได้ว่า ในการสอนวิชาการฟังผู้สอนควรจะทำให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะต่างๆ ที่ผู้เรียนใช้ในการฟังภาษาแม่ (first language) ของตน เพราะตามปกติผู้ฟังมักจะไม่รู้และไม่ได้ใส่ใจว่าตนสามารถฟังเข้าใจได้อย่างไร พร้อมกันนี้ผู้สอนควรจะช่วยสร้างและฝึกทักษะเหล่านี้ให้กับผู้เรียนในการเรียน

ภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะและความรู้ไปใช้ได้ในการฟังอะไรก็ตามที่ผู้เรียนสนใจ ไม่เฉพาะเพียงการฟังบทเรียนในชั้นเรียนเท่านั้น

ความคิดเห็นของผู้เขียน

บทความนี้มีได้มุ่งหวังที่จะให้ผู้สอนใช้เวลาในแต่ละครั้งของการสอนในการสอนและฝึกทักษะต่างๆ ให้กับผู้เรียนแต่เพียงอย่างเดียว เพราะการทำเช่นนี้ก็เป็นที่น่าเบื่อหน่ายทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอนยิ่งนัก แต่ควรที่จะสอดแทรกอยู่ในบทเรียนต่างๆ ผู้เขียนมีความหวังเพียงแต่จะให้ผู้สอนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการที่จะสร้างและฝึกทักษะดังกล่าวในผู้เรียนอย่างจริงจัง ด้วยเหตุผลสำคัญที่ว่าไม่ว่าผู้สอนจะจัดบทเรียนอย่างไร จะแบ่งบทเรียนตามลักษณะการใช้ภาษาเป็น function ต่างๆ เช่น Greeting, Giving advice, Giving and following instructions หรือจะแบ่งเป็นหัวข้อ (topic) เช่น Food and drink, Travel หรือ Health เป็นต้น ผู้เรียนก็ยังสามารถนำความรู้และทักษะนี้ไปใช้ในการฟังได้เสมอไป แต่ถ้าผู้สอนมุ่งเน้นแต่ function หรือ topic โดยไม่เคยกล่าวถึงหรือแนะนำผู้เรียนให้รู้จักที่จะฟังให้เป็น ก็จะไม่เป็นประโยชน์อะไรกับผู้เรียน ถึงแม้ผู้สอนจะสอน function ก็ function ผู้เรียนก็ยังไม่สามารถฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีที่ถูกต้องในการฟังไม่ว่าบทเรียนจะเป็นอย่างไร ผู้เรียนก็จะสามารถฟังได้ทั้งสิ้น

หนังสืออ้างอิง

- Burbidge Bob. “Looking at Volcanoes and Listening Comprehension” TESOL Newsletter Vol. XX No.4 (1986)
- Eckstut Samuela and Miller Tom. Interlink 1 : A Course in Integrating Skills in English. Oxford : Pergamon, 1986
- Harmer Jeremy. The Practice of English Lanugage Teaching. London : Longman, 1983
- Morley Joan. “Listening Comprehension : Student- Controlled Modules for Self- Access Self-Study” TESOL Newsletter Vol. XIX No.6 (1985)
- Sheering Susan. “Listening Comprehension : Teaching or Testing?” ELT Journal Vol.41 No.2 (1987)
- Ur Penny. Teaching Listening Comprehension. Cambridge : Cambridge, 1984
- Willis Jane. Teaching English Through English. Exxes : Longman, 1981.

ภาคผนวก

ต้นฉบับบทสนทนา หมายเลข 1

THE SITUATION: Terry Wilkins, a cameraman at Coastal Television, has been dismissed for smoking in the studio which is designated as a 'No Smoking' area. Sally Green, the Chairperson of the local branch of A.T.T. (The Association of Television Technicians) has called a Committee Meeting to discuss the Union's attitude to the dismissal.

At the meeting are the following people:

Paul Barnes, who sounds like this:

I mean, as far as I'm concerned, the Management are just trying to make their point.

Jill Mortimer, who sounds like this:

Don't you think that if we were to set up some sort of an enquiry and perhaps put the Management on the spot . . .

David Kennedy, who sounds like this:

I'm sorry the day has come when the Union is really playing into the hands of the Management.

PART ONE The meeting is started by Sally Green.

SALLY: We're here now to discuss, er, what action we could take – um – as the Union Committee and then put these forward – these ideas forward to the Union. Um – have we got any comments first of all – general comments (PAUL: Well . . .) – on this situation?

PAUL: Yeah. I think the thing to do is to, er, to-to look at what possibilities we have, you know . . .

JILL: Because the Management is in the wrong aren't they – I mean, er – I think we'd all agree that – um – he shouldn't have been dismissed just for something like smoking (SALLY: Umm.) in the studio.

DAVID: Yes, I think I can tell you why he was dismissed. I think the reason he was dismissed is because he – um – is a nuisance to the Management.

JILL: Oh, David. (PAUL: No, well I . . .) Do you really think . . .?

PAUL: Yes, I think you're going a bit too far there, really, David.

DAVID: No, no. You know as well as I do that every time there's any complaint from us, it's Terry who goes and puts our case to the Management.

JILL: Oh, that's all very well, but then he's acting as our representative. Why should that land on him? (SALLY: That's very silly.)

DAVID: Look, (PAUL: Sqrry, sorry David.) the Management don't like him. He's – he's very effective. I mean, he always represents our interests well, doesn't he? So, (JILL: Yeah, yeah.) what happens? They catch him smoking and they use it as a pretext to get rid of him.

PAUL: Look – sorry, sorry.

SALLY: Wouldn't that be provoking the Union into further action? (DAVID: Yeah, OK.) More militant action than . . .

DAVID: Yes, I suppose that's – that's . . . No. I'm not sure if it's that actually. I think the real reason that they want to do it is intimidate us in order to weaken the Union.

PAUL: Oh, but surely, surely you'd agree that – um – the Management has the right to sack somebody who's broken a rule that's been agreed upon by everybody. I mean . . . (SALLY: Umm . . .)

DAVID: Technically I would agree with you but –

PAUL: Didn't we accept this ruling David? About smoking in the studio?

- DAVID: Yes, yes. We accepted the rule that we shouldn't smoke in the studio (JILL: OK.) but we didn't accept as an automatic consequence of breaking the rule that the person should be dismissed and that's what's happened. (JILL: Ah well, surely then . . .) I'll lay odds – I'll lay odds that if it had been say, I don't know, Sally or somebody like that who was smoking, they wouldn't have been sacked.
- PAUL: Why? Well, I – sorry.
- DAVID: Because they're not trouble-makers (ALL: Aah . . .) as far as the Management's concerned.
- PAUL: I think – I don't know about you – um, Jill? I think – I think the Union – um – has to look after the interests of its members (ALL: Of course.) within limits and I accept that the Management were probably too hasty and too quick and it seems a bit –
- DAVID: Too hasty! I'll say they were too hasty! (JILL: I think you're going a bit too far.)
- PAUL: Well I think you're running away with yourself a little bit, David. Really. (DAVID: No, I . . .) I mean, if you're talking about, you know, fighting back and . . .
- DAVID: Look. Look, you're living in cloud-cuckoo land because you've got to be realistic about this. I am – well, I don't think there's any doubt about it, that if it had been somebody else they wouldn't have been sacked. Now – OK so he broke a rule (JILL: But, but –)
- PAUL: Let's be realistic. The Management has certain rights, David. I mean, they are the Management. I mean, this is a professional Association of people.
- DAVID: I agree they've got certain rights, but so have we. We've got a right to be protected –
- PAUL: But not a right to smoke in the studio. Not a right to smoke – not a right to break rules.
- DAVID: I'm not suggesting that we should try and set the place on fire – I mean, who is? But what I'm saying is that if a chap's caught for smoking, then it doesn't follow that he should be dismissed straightaway. It only follows as far as the Management's concerned if he happens to be Terry, who, as we all know, is somebody – a bit of a thorn in the Management's side.
- SALLY: Could I take it from this then that everybody's more or less agreed that, er, the Management did act rather hastily. (ALL: Mmm.)
- PAUL: I think they have to be informed of our disfavour – if you like. (DAVID: Yes.)
- SALLY: How would we go about informing them and, er, not just informing them but, er, letting them know that, er, we do feel rather strongly about this.
- JILL: Well, we must obviously make some sort of representation – you know – um – to negotiation perhaps with the Management.
- PAUL: I think we should seek some kind of formula actually, for future reference (JILL: Yes, well exactly.) for working out (DAVID: I couldn't agree more.) what happens when someone breaks a rule. (DAVID: Yes, certainly.) I think we should have (JILL: Yes) been consulted, really.
- DAVID: Yes. We should have been consulted and I've got a good formula and I'll tell you what it is.
- JILL: Go on then.
- DAVID: Go on strike.